సంపూర్ణంకాని సంబరం

నీలం రామారావు

త్రలువుచాటునుంచి తొంగిచూచే పెళ్ళి కూతురులా, తెల్లని ఖమీసు తొంగి చూస్తూంది, పతాకంలా రెపరెపలాడే చిలకాకు పచ్చ పల్చని చొక్కా నుండి. గాలికి ఆరవేసిన కోకల్లా ఉయ్యాల లూగుతూన్నాయి-పసుపుపచ్చని పైజమాలు. రెండో ఆటకుపోయే పట్నం పడుచుల తల ముసుగుల్లా, భోగంసాని నమిలి ఊసిన కిళ్ళీరంగు టోపీలు, తలకు తగిలించుకున్నారు.

ఈ ‘త్రివర్ణ’ దుస్తులు ఉత్సవానికని హరిదాసు ప్రేరణచే ‘బ్యాండు’వాళ్ళు కొత్తగా కుట్టించుకున్నారు. వానిని ధరించడంతో—వాయించవలసిన బ్యాండు విషయంలో శ్రద్ధకు, స్వస్తి చెప్పారు.

మిన్నంటిన కొండలు అమాంతంగా నగానికిపైగా విరిగిపడ్డట్లు, ప్రేలుడు శబ్దాలు వినిపించాయి, సంబరమిక బయలుదేరవలసిందని హెచ్చరికగా. బ్యాండు వాయిస్తున్నవారు—చలికాలంలో చన్నీళ్ళలో మునిగినట్లదిరిపడ్డారు. బ్యాండువెనుక, నియమిత క్రమములో బారులుతీర్చిఉన్న సైంధవములు, దారాలు తెగిన గాలిపటాల్లా చెల్లాచెదరయ్యాయి ఆ శబ్దం విని. ప్రజలు మేకల గుంపులా చెదరి చెదరిపోయారు.

వసంతకాలంలో వనములో పుష్పించిన వివిధవర్ణ పుష్పాలవలె, రంగురంగు దుస్తులు ధరించి, అశ్వాల నధిరోహించిన కౌరవ సోదరులు, బ్రేకుపడని సైకిలు నాపేట్లు-గుఱ్ఱాలను అదుపులోకి తీసుకొస్తున్నారు-ప్రయాసతో. యథార్థానికి ఆ కౌరవ వేషధారులందరూ—ఆ యా అశ్వముల యజమానులు కాబట్టే సులువుగా అదుపులో పెట్టగల్గారు.

ఆ గుఱ్ఱపు గిట్టల త్రొక్కిడికి వంకీలు జుట్టులా వున్న బాటపై, అరడుగు మందంగల ధూళి-ఇల్లంటుకున్న మంటలోవచ్చే పొగ వలె వీరవిహారం చేస్తుంది.

“పదండి ముందుకు; పదండి త్రోసుకు...” శ్రీశ్రీలా-హరిదాసు హెచ్చరించాడు, తమాయించుకు నిల్చున్న బ్యాండు వాళ్ళను జూచి.

కాబోయే రారాజులా బ్యాండువాళ్ళు కదిలారు. బ్యాండు వెనుకఉన్న కౌరవాశ్వములు-సంవత్సరాంతమున లంఘనాలకు వీడ్కోలిచ్చి నడిచే రోగిలా నడక ప్రారంభించాయి. తుదకు సంబరం ముందుకు సాగింది.

ఆ పల్లెలో పెద్ద బుర్రల పట్టికలో కాస్తో-కూస్తో జ్ఞానంగల్గి-అగ్రేసరుడనిపించుకున్న హరిదాసు సాయంతో, ఊరి మధ్య చెఱువుచెంత ఓ ‘కోవెల’ నిర్మించుకున్నారు గ్రామస్తులు. ఆ కోవెల ప్రారంభోత్సవ సమయములో పేరుపడ్డ కోతుబర్ర వద్ద ‘చందా’ వసూలుచేసి హరిదాసు పెత్తనంతో తొలిసారిగా ఉత్సవము చేసుకుంటున్నారు.

“కలికాలం గదండీ. అందుకని రథం ఎలా వుంటే ఏమని......” పంచాయితీ అధ్యక్షుడై ‘అ-ఆలు’ నేర్చుకున్న పులికన్నకన్నయ్యకు - కౌరవసైన్యం వెనుక అలంకరించిన రెండెడ్ల బండ్లను చూపిస్తు అన్నాడు హరిదాసు, వధూవరులకు ‘చుక్క’ చూపించే ధోరణిలో.

“బాగా సెలవిచ్చావోయ్ దాసూ” వర్షాకాలం కప్పల బెకబెకల్లా-అభినవ మెయిలు కూత మోతతో అధ్యక్షుడు ఉవాచ.

“వచ్చే రథం చూడండి. చూస్తున్నారా!! అదుగో అర్జునుడు. ధర్మయ్య శెట్టండీ! వాడి తమ్ముడు” హరిదాసు తొలి రథాన్ని పరిచయం చేశాడు.

అది అర్జున రథము: హాలమును పట్టుకొనేందుకు అలవడిన హస్తాలతో ధనుర్బాణాలను (కర్రవి) అప్పుడే ‘డ్రైవ్’ చేయడం నేర్చుకొనేవాడు ‘స్టీరింగ్’ పట్టుకున్నట్లు పట్టుకున్నాడు. సరదాకొద్దీ సంబరపడి మేకప్ మేన్‌తో మరీ దెబ్బలాడి అర్ధ మణుగు తూకం గల దుస్తులు ధరించాడేమో-పాపం- వయసుమళ్ళిన ముసలాడివలె నిల్చున్నాడు.

“నల్లనయ్య ఎలా వుంటాడోయ్ దాసు”! అని ప్రశ్నించే వారికి “అదుగో చూడండి రథ సారథిగా కూర్చున్నాడు” అని దాసు సమాధానం.

ముదర ముద్దమందారంచాయలో ఉన్న సారథి కృష్ణుడు - కృష్ణసులోచనాలను కండ్లకు ధరించి, ఎడ్ల పగ్గాలు చేపట్టి, ప్రక్కన గుమిగూడిన గుంపులో, తన యింటావిడను జూచి - పండిన దానిమ్మపండులా నోరువిప్పి నవ్వాడు.

“ఏందిరాది! నీ పిల్లాన్ని చూసట్రాకీ” ఎదుటి రథంలోని కర్ణుడు కృష్ణుని పృచ్ఛించాడు.

“పోరాయిసి, నా గొడవ నీ కెందుకు” విదిలింపుగా అన్నాడు కిష్టయ్య.

“ఎదవనాయాల...ఈ ఏసంఏసి- ఆఏసా లేట్రా;” కర్ణకఠోరంగా కర్ణుడన్నాడు.

“దాసూ! వాళ్ళు భారతం కథ మొదలెడుతున్నారు. ఇక పొమ్మను” అధ్యక్షుని ఆర్డరు.

మరో రథం ట్రాక్టరులా దూసుకొచ్చింది. కౌరవజ్యేష్ఠుడు, పాండవ ద్వితీయుడు గదాయుద్ధంలో మదమెక్కిన గున్నయేనుగుల్లా ‘ఢీ’ కొంటున్నారు. వాళ్ళిద్దరూ ‘పట్టు’ బాగా పట్టినట్టున్నారు. ‘పెండ్యులము’లా వారి కేపాలు ఉయ్యాలలూగుతున్నాయ్. డేంజర్ లైట్లలా కళ్ళు ప్రజ్వలిస్తున్నాయ్.

నెలరోజుల్నుంచి గొడ్లపాకలో తర్ఫీదు

(42-వ పేజీ చూడండి)

సుఖజీవిత సేవ

భారత “సిద్ధ వైద్య మహాను” మన శ్రీ సిద్ధుల సాటిలేని కీర్తికి ఒక తార్కాణము.

“మేల్ మాయిల్ మందు”

ప్రపంచములో ప్రఖ్యాతి గాంచిన మేహ, కుష్ఠురోగనివారిణి

భయంకరమైన మేహ వ్యాధివల్ల కష్టపడువారలకు పునర్జన్మమిచ్చు అద్భుత సంజీవి మేహరోగ నివారణ మాత్ర, లేహ్యము.

డా॥ కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచారి & సన్సు,

5/22, మేల్ మాయిల్. (P. O.) (N. A. Dt.) S. India.

★ సంపూర్ణంకాని సంబరం ★

(18 వ పేజీ తరువాయి)

పొందిన అలవాటుచొప్పున రథంపైనిల్చుని (కర్ర) గదలతో కలియబడుతున్నారు కోలాటంపంథాలో ధృతరాష్ట్ర, పాండు తనయులు.

"చూశారా, మరిసాప్రతాపం...ఎట్లా తయారుచేశానోవీళ్ళని" గర్వంగా అన్నాడు హరిదాసు, తిట్లులు తినడంలో భార్యకీ ప్రతాపమెరిగిన అధ్యక్షునితో.

"కన్నయ్యగారూ! చూశారా! ఆఁ ఆఁ! గణికలు - అబ్బ ఏం అందం, ఏం చందం. అహా!" భూమికి ఆరంగుళాలు పైకి తేలిపోయాడుదాసు.

"కనిక లేమిటోయ్ దాసూ! ఏవి?"

"కనికలు కాదండీ! కన్నెపిల్లలు వేశ్యాంగనలు. అదుగోనండీ" "డెందమునకువాక్కునకందరాని యధికతరమైన యానందమును భవించె" అన్నట్లున్నాడు హరిదాసు.

"భోగంపిల్లలటోయ్! వీళ్లూఉన్నారు!!" గుటకలు మ్రింగాడు, అధ్యక్షుడు, తోలుబొమ్మల్లో జుట్టుపోలిగాడిలా - తైతక్కలాడుతూవచ్చారు వారకాంతలు. ప్రెసిడెంటుగారి ఆజ్ఞాపత్రం పుచ్చుకొని - 'సరీగా నాట్యంచేయ'మని హెచ్చరించాడు దాసు.

వడివడిగా పరుగులెత్తి చిందులుత్రొక్కి గంతులేసే లేడిపిల్లల్లా - తోకలేని గాలిపటాల్లా - నేలపడి పది గజాలపైకెగిరినబంతుల్లాగ డాన్సుచేస్తున్నారు.

"మ్రోయింపకోయ్ మురళీ - మ్రోయింపకోయ్ కృష్ణ" కృష్ణశాస్త్రిగారి గీతాన్ని అలాపిస్తున్నారు. పాటపాడే తీరును పరికిస్తే - సంగీతమురాని దద్దమ్మలని తేలిపోయింది. నాట్యపద్ధతిని పరిశీలిస్తే - భరతశాస్త్రభ్రష్టలని నిర్ధారణవుతుంది.

పట్నంవెళ్ళి చదువుకొని వచ్చిన ప్రెసిడెంటుగారి పదేళ్ళ పుత్రుడు - భోగంవాళ్ళనుజూచి, ఏదో రికార్డులో అన్నట్లు "శ్రీలింగమేనా నాన్నగారూ - వీళ్ళు" అన్నాడు తండ్రి చేతినిపట్టి లాగుతూ.

"నాకేం తెలుసురా-ఏ లింగమైతే ఏం? ఏదోలింగంలెద్దూ" తడబడుతు - పరాకుగా జవాబిచ్చాడు తండ్రి.

"ఏమే! భోగంపిల్లలూ! అలా వేళ్ళు పాతుకపోయినట్లు నిల్చుండి పోయారేమే! ఊఁ బదండిక" మూడోవీధిలో యిల్లున్న కరణంగారు గద్దించాడు. తన యింటిముందు తనివి తీరా సినిమాడాన్సులు చేయించుకుందామని...అధ్యక్షుడుగారి కళ్లు చింత నిప్పులయ్యాయి. ఇదిచూచిన కరణం ఒకడుగు వెనక్కి వేశాడు.

స్టార్టుకాని కారును నలుగురుకలిసితోసినట్టు - కుదురు వేళ్ళలా ముందుకెళ్లారు.

"పరశురామావతార మదిగోనండీ! చూశారా ఆ రాజఠీవి" హరిదాసు పరిచయవాక్యాలు-కన్నయ్యగారి చెవికి సోకలేదు.

సర్వక్షత్రియ నాశకుడైన - పరశురాముడు, ధ్వజస్తంభంలా నిల్చుని - వామహస్తాన్ని రైల్వేసిగ్నలులా చాచి-తన కాళ్ళచెంత చతికిలపడిన తల్లి కేశపాశములను పట్టుకున్నాడు. దక్షిణహస్తములోని గండ్రగొడ్డలి (అట్టది) ఎలక్షన్ టైములో ఊరేగేపని వేళంలో పట్టుకున్న పార్టీ జెండాలా పట్టుకున్నాడు.

తల్లి తల త్రుంచేయమన్న తండ్రి ఆజ్ఞను తనయుడు భార్గవుడు నెరవేర్చుఘట్టమది. చూచేప్రజలు 'ఏమిటో' అనుకొంటూ-అదోలా చూచారు, వయసులోఉన్న అమ్మాయిల్ని చూచే వయస్సుమళ్ళిన ముసలమ్మల్లా.

"ఓఁమ్మాయ్! చూడే! ఆ వేసంలో బాబు ఎంతబాగుండో" రెండు వారాల్నుంచి స్త్రీలా ఎలా వ్యవహరించాలో యింట్లో 'అమ్మ' చేత "ట్రైనప్" అయిన తండ్రిని జూచి-పిల్లాడు మురిసిపోతూ అన్నాడు.

"బాబోయ్" పిలిచాడు, పరశురామునికి తల్లిగావున్న తన తండ్రినిజూచి, తనయుని వేపు తల త్రిప్పాడు తండ్రి. "ఎస్ ప్రంట్" అన్న తక్షణం తలత్రిప్పిన సైనికునిలా.

"ఇదుగో-మిమ్మల్నే. ఆడంగివయినా బాగుంటేది. ఎంత అందంగావున్నారు. నాకంటె ఎక్కువ సంతానం కందురేమో!" యింటావిడ ఛలోక్తి విసిరింది.

'హీ హీ హీ...' కపిలా నోరువిప్పి నవ్వాడా భ్రకుంఠుడు.

"ఓరిసింగన్నా! సిగవూడిపోతుంది రా. నిత్తెం చూచే పెళ్ళాం లే లేరా!-ఆఁ-ఆఁ-జాయిగా తిప్పేసితల. గంగిరెద్దులా తిప్పాతావేంటి? తలూడిపొద్దూ" పరశురాముడన్నాడు తల్లి రేణుకాదేవితో.

"అబ్బ, ఏ పైసికాకిగోల...! ఈ రెండు శేశానీవేషం. నాయింటిది నూడాలనేనా' అని సినిమాపంకాలా తల ఆడించాడు, ఇంకేముంది తగిలించినకొప్పు ఊడి క్రాపింగు బైటపడింది. చూచినవారందరు గొల్లుమన్నారు.

"దాసూ! రామాయణంలో రాచ్ఛసులు మళ్లీవున్నారే వీళ్లు" యింట్లోంచి భార్య రావణంచూచి-కన్నయ్య-మహా అగ్ని తెలిపి నోడిలా అన్నాడు. దాసు లోలోనే నవ్వుకున్నాడు.

"పులేసాలుకూడా వేయించావటోయ్ దాసూ!" అధ్యక్షుని అర్ధాంగి అనుమానము బైటపెట్టింది.

"కాదండమ్మా. వాళ్ళు కోయోళ్లు. అడవుల్లో వుంటారులెండి. జంతువుల్ని వాటినీ తింటారు" అని ఊరుకున్నాడు హరిదాసు.

పెద్దపులుల్లా, చిరుతపులుల్లా అలంకరించుకున్న కోయవాండ్రు పరశురాముని రథం వెనుక గంతుతున్నారు. అంగుళం మందంగల పూసలదండలు-విమానాశ్రయంలో దిగిన మంత్రికి వేసే పూలమాలల్లా దొంతరగా ధరించారు. శరీరంనిండా జేగురురంగు పులుముకున్నారు. తలకు కట్టుకున్న ఈకలు చెరువుచెంత చేపలకై పొంచివున్న కొంగ ముడలవలె వ్రేలాడుతున్నాయి. టక్కుపెట్టెల్లా-కోడిపుంజుల్లా-గద్దల్లా-గుడ్లగూబల్లా-అంబోతురంకెల్లా, కేకలతో--రొప్పుతూ ఒకపద్ధతి అంటూ లేకుండా గంతుతున్నారు.

"అదుగోండి. మన ప్రాణాల్ని తీసే యమధర్మరాజుగారు. ఆఖరేసం యిది" హరిదాసు పరిచయవాక్యాలు పలికి ఊరుకున్నాడు. కన్నయ్య ఎందుకనో- భయపడ్డాడు. తన ప్రాణము తనదికాకుండ పోతుందనే భయం వేసిందేమో!

పంజావిప్పి ఎదుటికురికే కేసరిలా- ప్రత్యాలీఢంలో ఉన్న యోధుడిలా ఉన్న దున్నపోతుమీద-ఎలక్షన్‌లో విజయంచేపట్టి కారెక్కి ఊరేగే అభ్యర్థిలా- యమధర్మరాజుగారు కూర్చునివున్నారు. తన ఉపన్యాసమువిన్న నలుగు రేమనుకుంటున్నారో అని నలువైపులచూచే ఉపన్యాసకునిలా- తనచుట్టూ ఉన్న జనం వేపు-అరుగులపైనుండి ఎగిరెగిరిచూచే ఆడంగులవేపు- సగర్వంగా- గడియారం ముల్లులా తిరిగి చూస్తున్నాడు, యమధర్మ వేషధారి పోల్రాయుడు.

ఆ సంబరంతోపాటు జనంకూడా పోతూన్నారు. అధ్యక్షుడిలో సంతృప్తి తాండవించింది. "దాసూ! చక్కగ ఏసాలేయించావోయ్. చాల కష్టపడ్డట్టున్నావు' అధ్యక్షుడు ప్రశంసాపత్రమును బహూకరించినట్లయింది, ఆ మాటలు వినగానే దాసుకు.

బ్యాండు కరణంగారింటిముందు కొచ్చేసరికి సూర్యుడు గంట పన్నెండు చూపుతున్నా...

"ఏం వోయ్ దాసూ! నేవదనంగా యిచ్చిన సొమ్ముకు బాంబులు పేలుస్తానన్నావుగా" జ్ఞప్తిచేశాడు కరణంగారు.

"ఇక్కడైతే గుఱ్ఱాలు బెదురుతాయి. కరణంగారి పొలంలో పేల్చండోయ్" హరిదాసు సవరణచేశాడు.

కరణంగారింటి వెనుక ఉన్న పంట పొలాల్లో పేల్చారు వరుసగా ఓపది. ఆ ప్రక్కనే తీరుబడిగాఉన్న 'గేదలు' ఆ భయంకర శబ్దం విని 'ఏదో కొంపమునిగింది-యింకేముంది' దన్నట్లు ప్రక్కసందులోబడి, కరణంగారి వీధిలోకొచ్చి, సంబరానికి ఎదురుగా వచ్చేస్తున్నయ్.

ఇంకేముంది- గోదావరీ ఉద్ధృతానికి- ఆహ్వానించి త్రోవయిచ్చేసిన మట్టిగట్లుల్లా- ప్రారంభోత్సవ సమయంలో మంత్రిగారు 'కట్' చేసిన రిబ్బనులా- ఎదురుగుండా కొంత దూరంనుంచి రస్తా వారి తాకిళ్ళ

ప్రేక్షకుల్లో ఉన్న గేదెలను జూచి బ్యాండు వాళ్ళు చెరో ప్రక్కకు వత్తిగిల్లారు.

అంకముమీదు తొలగించే 'కర్టెన్'లా బ్యాండువాళ్ళు తప్పుకోగా- రంగస్థలంపై ఉన్న నటుడు, ప్రేక్షకుల్ని చూచే సదవకాశము లభించినట్లు- రామబాణాల్లా దూసుకొచ్చేస్తున్న గేదెలను అశ్వారూఢులైన కౌరవులుజూచి- గాలి విసురుకు గడ్డిమేటుల్లా పడి- కళ్ళు చెమ్మగిల్లి- స్పృహతప్పి పడిపోయారు.

తోడేలును జూచిన గొఱ్ఱెల గుంపులా- రమారమి పందగుఱ్ఱాలు చెల్లా చెదరయిపోయాయి. రెప్పపాటులో జరిగిపోయిందిదంతా.

మళ్ళీ కొన్ని ఓట్లు పేల్చారు. ఇక్కడ జరిగేది, ఆ పేల్చేవారికి కనిపించదుగా! ఎదుటి గందరగోళం చూచి—వెనుకనుంచి వస్తున్న మందుగుండు ప్రేలుడు శబ్దానికీ—మరీ జడిసిపోయి, 'వెనుదిరిగి పోవటం వీరోచితలక్షణం కాదని' అనుకొన్న కౌబోలు—సంభ్రమంలేపే పరుగు లంఘించాయా గేదెలు—అరేబియా గుఱ్ఱాల్లా.

“ఏం గున్నయ్యా! ఎవరైనా గేదెల పందాలేశారట్రా?!” చావిట్లోకి గంతేసి అన్నాడు కరణం. “నిజమే నేమో బాబయ్యా!” శ్రుతి కలిపాడు పాలేరు. హరిదాసు—హాయనుల హంగామా చూచి 'హరహర' అంటూ పరుగు తీశాడు, పంచెదీసి- యజ్ఞశాలలో ప్రవేశించిన ప్రమథగణాల్ని చూచిన దక్షప్రజాపతిలా.

వెనుక ఉన్న రథాలు (బండ్లు) చుక్కాని లేని పడవల్లా సుళ్ళు తిరిగాయి.

“చచ్చాము బాబోయ్” అంటూ వేసవిలో బీటలు వేసిన పంట పొలాల్లా నోళ్ళు తెరచి—అరిచారు, వేషధారులు. శ్వాస పగతిన్న కుప్పలా కూలిపోయారు నటులు.

కెవ్వుమన్నారు కాలయాండ్రు. నత్తగుల్లలా ముడిచుకు పోయారు. కొందరు తొలి బహుమానము పొందుదామని పరుగు పందెంలో పరుగిడే మగరాయుళ్ళ మాదిరి తలోకవైపు దౌడు తీశారు. ఇదే తరుణమన్నట్లు—రసికులు కొందరు సాగుతున్న ఉద్యమానికి మధ్య దాపురించిన అభివృద్ధి నిరోధక శక్తుల్లా వాళ్ళను ఢీకొంటున్నారు. కోయవాండ్రు తరయ్ తయ్ మంటు కోతుల్లా ఎగిరిపోయారు.

సంబరాన్ని చీల్చి దూసుకొచ్చే తన సహచరులను, మహిషము శాంతంగా చూచింది. “ఆగండి! నేనూ వస్తున్నా” అన్నట్లు ఒక్క దూకు దూకింది. ఆ ఊపుతో—మన యముడు—కుమార సంభవములోని, యముడువలె—ఆ దున్నపోతు మీద వ్రేలాడుతున్నాడు.

ఇక...సంబరాన్ని సంబరపడుతూ చూచే ప్రజలు భయంతో—తామరాకుపైనపడ్డ నీటి బొట్లలా వారి కండ్లు అల్లలాడి స్థానభ్రంశం పొంది—కంటి గ్రుడ్లు రాలిపడిపోతున్నాయేమో! అనిపించింది. వాళ్ళ ప్రాణాలు పైపైకే గాలిలో కి కారుకు బయలుదేరుతున్నాయేమో! అన్నట్లు స్ఫురించింది. ప్రజలు యిళ్ళకి దారితీశారు.

పల్లెప్రజల ఆర్తనాదములు మిన్నంటాయి. మిన్నంటిన శబ్దాల్లో—హరిదాసును దూషించిన వాక్యాలు. శపించిన శాపశబ్దాలు—నిఘంటువుల్లో కనిపించని 'తిట్లు' పదాలు—ఆడిపోసుకున్న వికృతపు మాటలు—“హరిదాసు ఎంత పని చేశాడ”ని అపార్థం చేసుకున్న పదప్రయోగాలు, కొన్ని...హరిదాసును వెక్కిరిస్తున్నట్లు ప్రతిధ్వనించాయి. ★

అత్తాకోడళ్ళ పోరు

(13-వ పేజీ తరువాయి)

దద్దమ్మలా వున్నాడు. పెళ్లాన్ని అంతలా కరివేపాకు వేపినట్టు వేపుకుతింటూంటే కన్నతల్లిని కొస్తంతయినా గదమాయించడే!—అయినా యింతకూ ఆ చేతగాని చవట సన్నాసిమాకలేస్తే మాత్రం ఓపట్టాన ఆ భూతం వింటుంది గనకా!—వాడేవరయినా తప్పి జారి చెప్పేందుకు వెళ్ళాడే అనుకోండి. వాణ్నికూడా యిదా-పెడా వాలుగంటించి ఓ మూలని కట్టి పడేస్తుంది.

కానీ మనసులో వున్నదేదో మర్మం లేకుండా చెప్పెయ్యాలిగా మరి!—పాపం ఆ యింటి కోడలిపైనీ—ఆమె తాలూకు చేతగాని మొగుడిపైనీ నాకెందుకో మహా జాలీ—దయా పుట్టుకొచ్చింది. ఆ కోడలి వంటి మహాలక్ష్మిదేవి యీ కాలంలో యే మూటికో—కోటికో యొక్కడో వుంటుంది. పొద్దుట లేచింది లగాయితు రాత్రి కన్ను మూసేవరకూ యెన్ని తిట్లూ—యెన్ని చీవాట్లూ!—ఆహాహా—అంతయినా ఆ అమ్మాయి పాపం కిక్కురుమనదుగదా! అంత ఓర్పూ- అంతశాంతం ఈ రోజుల్లో వయసులోవున్న యే అమ్మాయి కుంటుంది చెప్పండి. తనేవిటో - తన పనిపాట్లేవిటో, అంతే!- పైపెచ్చు అంత గయ్యాళి అత్తగారికి తనే ముద్దకూడు తినిపిస్తుందంటే నమ్మండి. అవిడకి అడ్డమైన చాకిరీ చేస్తుంది. ఆహా! అలాటి ఆడకూతురి మొహం చూస్తే చాలు. పుట్టెడు పుణ్యం మూటగట్టుకోవచ్చు. జన్మ తరించిపోతుంది.”

శరత్ బాబు యీ వైరిభాగుల కోడలికథ చెబుతూ చెబుతూ ఆ గుంపులో అత్తా-కోడళ్ళ తాలూకు అవతారా లెలావున్నాయో ఓ కంట కనిపెడ్తూనే వున్నాడు. అత్తలంతా ఆముదం తాగిన మొహాలు పెట్టుకుని ఆయన వేపు మింగేస్తామన్నట్టు మహా వుక్రోషంగా చూస్తున్నారు. కోడళ్ళంతా కొత్తెక్కి మొహాలు చేటలంతేసి చేసుకుని, అత్తల్ని పెఱుగు జాత్తినట్టు జాత్తిద్దామా అన్నంత గఱ్ఱాగా చూస్తున్నారు.

శరత్ బాబు మళ్ళా కథ మొదలెట్టాడు,- “ఆమధ్యన ఓహానా డేమయిందీ మందువాలో నేనటూ యిటూ పచార్లు చేస్తున్నా. అదే సమయానికల్లా పొరుగింటి అత్తగారు తిట్లదస్త్రాలు తిరగేసి చెవులు గొల్లుమనిపిస్తోంది. 'అయ్యో - నీ పెత్తనం బండలు కాను - నీ బడాయి తంపటె య్యా నీ మొహం యీడ్వా-నా కొడుకుని లోబర్చుకున్న సంగనాచీ”అంటూ ఏక బిగిని ఒహాటే రాణాగోల! - ఆవేళ హాశ్రం బాగాలేదు. పొద్దుట లేవగానే రాట్నం కొసన్నె వాడికాను.

పాపం ఆ అమాయకురాలిపైని మళ్ళా పిడుగులవర్షం పడటంతో ఆవేళ యేదోలా వున్నా ఆ గందరగోళమేవిటో స్వయంగా కళ్ళారా చూడాలనివుబలాట పడ్డాను. అందుకని పక్కనున్న ప్రహారీగోడవారకెళ్ళి కొన్ని యిటుకల్ని ఒహాదానిపై నింకోహాటి పేర్చి తింపాదిగా దానిపైకెక్కి నిలబడ్డాను. అలా నుంచుని ఆ యింటివేపు మొహం పెట్టి చూద్దునుగదా!- ఒఖ్ఖసారే భూమీ-ఆకాశం గిర్రున తిరిగిపోతున్నట్టనిపించింది. కళ్ళు చీకట్లు కమ్మాయి. కాళ్ళు పట్టు తప్పిపోయాయి. అంతవరకూ నేననుకుంటున్నవన్నీ గాలి కుమ్మటాల్లా పైకెగిరిపోయాయి. నా తలంపులన్నీ తలకిందులై పోయాయి.

ఇంతకూ ఆ యింట్లో యేం చూశాననుకున్నారు!- అప్పటికింకా ఆ యింట్లో ఇంకోరెవ్వరూ లేవలేదు. వాకిట్లో అత్తాకోడళ్లు మాత్రం అవుపించారు. కోడలేమో పల్లెత్తు మాటకూడా అనటంలేదు. కాని మధ్యమధ్య ఆమె అత్తవేపు చీపురు ఝాడిస్తూ వాళ్ళు చీరేస్తా నన్నట్టు గ్రుడ్లురుముతూ చూస్తోంది. “జాగ్రత్త, కబడ్దార్” అంటున్నట్టు సైగలతో దాబులు కొడ్తోంది. ఆమె యెంత అణకువగలిగిన అమ్మాయనుకున్నానో-అంత రాకాసిపిల్లనుకునే చేష్టలన్నీ చేస్తోందంటే నమ్మండి. ఒకోసారి కిక్కురుమనకుండానే అత్తపైని అపాదమపా చీపురుకట్టతో వడ్డిస్తోంది కూడాను;- ఇహ ఆమెగారి అదిరింపులూ-బెదిరింపులూ చెప్పడాని కలవిగాదంటే నమ్మండి. పాపం నిసుపడి కుమిలిపోతున్న ఆ అత్తగారు వుండుండి వుండబట్టలేక ఒక్కసారి కోడల్ని గబగబా తిట్టేస్తోంది.”—

శరత్ చంద్రుడి కథ కాస్తా పూర్తయింది. అంతవరకూ రోజాపువ్వుల్లా కిలకిలమని నవ్వుతూన్న కోడళ్ళ మొహాలన్నీ దీంతో వెలవెలమని కొయ్యబారి పోయాయి. రాచిప్ప మొహాలు పెట్టుకున్న అత్తలంతా ఆనందంతో పకపకలూ, వికవికలూ ప్రారంభించారు. ★